

PAŃSTWOWA JEDNOSTKA ORGANIZACYJNA
„POLSKIE RADIO I TELEWIZJA”
OŚRODEK BADANIA OPINII PUBLICZNEJ

00-950 Warszawa, skr. pocztowa 46, tel. 47 87 91, 47 87 92

tlx 81 53 31, fax 43 74 08

Nr 34/576

wrzesień 1990 r.

Komunikat z badań

OPINIE POLAKÓW NA TEMAT INTEGRACJI EUROPEJSKIEJ

W czerwcu br. Ośrodek Badania Opinii Publicznej przeprowadził na reprezentatywnej próbie ogółu dorosłej ludności Polski sondaż opinii na temat:

- zainteresowania kwestią integracji Europy Zachodniej,
- obaw i nadziei związanych z ewentualnym zjednoczeniem całej Europy.

Stopień zainteresowania zjawiskiem integracji Europy Zachodniej

Jak - dość powszechnie - informują o tym środki masowej komunikacji, do końca 1992 r. ma nastąpić ścisła integracja krajów należących do EWG, co skrótowo określane jest mianem zjednoczenia Europy Zachodniej.

Z sondażu naszego wynika, że stopień poinformowania o przygotowaniach podjętych przez kraje EWG i deklarowane zainteresowanie tym wydarzeniem są w społeczeństwie polskim niewielkie. W odpowiedzi na pytanie: "Czy czytał Pan/i/ lub słyszał o mającym nastąpić w 1992 roku zjednoczeniu Europy Zachodniej?", uzyskano następujący rozkład odpowiedzi:

- tak, specjalnie śledzę wiadomości, jakie na ten temat pojawiają się w prasie, radiu i telewizji	6%
- tak, słyszałem lub czytałem o tym	34%
- mało się tym interesuję, niewiele o tym wiem	35%
- w ogóle jeszcze nie słyszałem o projektowanym zjednoczeniu	25%

Tylko nieliczni spośród badanych deklarują specjalne zainteresowanie tą sprawą, a jedna czwarta w ogóle jeszcze o tym nie słyszała. Stopień poinformowania o zjednoczeniu państw EWG wyraźnie rośnie wraz ze wzrostem wykształcenia: o ile wśród osób z wykształceniem podstawowym połowa o tym nie słyszała, o tyle wśród osób z wykształceniem wyższym nie wiedział o tym tylko co dwudziesty respondent.

Czy integracja Europy Zachodniej budzi w naszym społeczeństwie raczej nadzieję czy obawę? Ogólnych odczuć Polaków wobec integracji Europy Zachodniej staraliśmy się dociec poprzez pytanie: "Czy o mającym nastąpić zjednoczeniu Europy Zachodniej myśli Pan z nadzieją czy z obawą?", uzyskując tu następujący rozkład głosów:

- z nadzieją	27%
- z obawą	11%
- zarówno z nadzieją, jak i z obawą	33%
- z obojętnością	14%
- trudno powiedzieć	15%

Jak wynika z sondażu, wśród badanych dominują postawy ambiwalentne wobec tej sprawy. Wyraża je co trzeci badany. Jednoznacznie pozytywny stosunek wobec zjednoczenia państw EWG deklaruje mniej więcej jedna czwarta badanych, natomiast stosunek negatywny ma do tego problemu zaledwie co dziesiąta badana osoba. W sumie więc nadzieje przeważają nad obawami.

Obawy i nadzieje związane z ewentualnym zjednoczeniem całej Europy

Wyraźniej więcej nadziei budzi wśród respondentów perspektywa zjednoczenia całej Europy.

O ewentualnym zjednoczeniu całej Europy myśli:

- z nadzieją	38%
- z obawą	7%
- zarówno z nadzieją, jak i z obawą	28%
- z obojętnością	12%
- trudno powiedzieć	15%

Oczekiwania związane z integracją ogólnoeuropejską są wyraźnie uzależnione od poziomu wykształcenia badanych; wraz ze wzrostem wykształcenia rosną ich nadzieje związane z tym faktem, a maleją obawy.

Badani z wykształceniem:	dane w %	
	Myślą o zjednoczeniu całej Europy z: nadzieją	obawą
- podstawowym	32	10
- zawodowym	36	9
- średnim	43	4
- wyższym	67	0

Jakie konkretne zjawiska wynikające z faktu integracji ogólnoeuropejskiej budzą nadzieje, a jakie wywołują obawy Polaków?

Wśród spontanicznie zgłaszanych zjawisk pozytywnych związanych z ewentualnym zjednoczeniem wymieniano najczęściej takie, jak:

- polepszenie się sytuacji gospodarczej w Polsce, wyrównanie poziomu życia w Europie, pomoc krajów bogatszych biedniejszym - udostępnianie nowoczesnych technologii i sposobów organizacji pracy /35% wśród ogółu badanych/,
- wzrost bezpieczeństwa, mniejsze zagrożenie wojną, stabilizacja polityczna w Europie /20%/,
- zniesienie granic, zwiększenie możliwości podróżowania, możliwość swobodnego wyboru miejsca zamieszkania i pracy /11%/.

Jako negatywne, wywołujące obawy respondentów, konsekwencje zjednoczenia Europy najczęściej wymieniano:

- utratę suwerenności politycznej i gospodarczej przez Polskę na rzecz krajów, narodów silniejszych /6% wśród ogółu badanych/,
- wykorzystywanie ekonomiczne Polski przez państwa, narody o lepiej zorganizowanej gospodarce /4%/,
- dominacja Niemiec w zjednoczonej Europie, zwiększająca niepewność co do przyszłości naszych Ziemi Zachodnich /3%/,
- zanikanie tożsamości narodowej, kulturowej i obyczajowej /2%/.

Zjednoczenie całej Europy, w odróżnieniu od zjednoczenia Europy Zachodniej, nie ma określonego, chociażby w przybliżeniu, terminu. Zapytaliśmy więc, jak społeczeństwo nasze ocenia realność tego procesu. Na pytanie: "Kiedy może dojść do zjednoczenia całej Europy?", otrzymano następujący rozkład odpowiedzi:

- za kilka lat lub wcześniej	16%
- za kilkanaście lat	26%
- nie wcześniej niż za 20-30 lat	11%
- wątpię, czy w ogóle kiedykolwiek do tego dojdzie	30%
- trudno powiedzieć	17%

Ponad połowa badanych uznaje takie zjednoczenie za realne, podając w przybliżeniu, kiedy może ono nastąpić /najczęściej podawany jest termin kilkunastoletni/, nieco mniej niż jedna trzecia w ogóle wątpi w takie zjednoczenie, a pozostali nie zajmują w tej kwestii określonego stanowiska.

Czy Polacy uważają się za Europejczyków

Badanym zaprezentowano trzynaście kryteriów europejskości i poproszono, aby ustosunkowując się do każdego z nich, odpowiedzieli na pytanie: "Czy Polacy są Europejczykami, spełniając określone kryterium?". Niżej zamieszczamy rozkłady odpowiedzi,

jakie tu uzyskaliśmy, rozpoczynając prezentację wyników od tych kryteriów, dzięki spełnianiu których Polacy czują się Europejczykami w największym stopniu.

Czy Polacy są Europejczykami pod względem:	dane w %		
	w dużym stopniu	w małym stopniu	trudno powiedzieć
- tolerancji religijnej i światopoglądowej	72	24	4
- tolerancji rasowej	64	26	10
- ogólnego poziomu wykształcenia i kultury	58	37	5
- stosunku do ludzi niepełnosprawnych	48	45	7
- poziomu kultury politycznej	40	51	9
- humanitarnego traktowania zwierząt	33	59	8
- ogólnego poziomu cywilizacji	26	65	9
- stylu spędzania wolnego czasu	23	70	7
- odnoszenia się do siebie na co dzień	19	75	6
- stosunku do pracy	17	79	4
- dbałości o czystość	13	85	2
- sprawności gospodarowania	9	87	4
- dbałości o odnowę środowiska naturalnego	8	89	3

Opinia, że Polacy nie odbiegają od ogólnego poziomu cywilizacji i kultury europejskiej, dość wyraźnie przeważa wśród respondentów tylko w trzech przypadkach: tolerancji religijnej, tolerancji rasowej oraz ogólnego poziomu wykształcenia i kultury.

Stosunkowo dobrze, na tle pozostałych kryteriów, wypada samoocena stosunku Polaków do ludzi niepełnosprawnych oraz ocena ogólnego poziomu kultury politycznej; w obu tych przypadkach odsetki ocen pozytywnych i negatywnych są do siebie zbliżone.

Wyraźna większość badanych sądzi, że stoimy w tyle za Europą pod względem humanitarnego stosunku do zwierząt, ogólnego poziomu cywilizacji i stylu spędzania wolnego czasu.

Jeszcze gorzej wypada w świadomości społecznej porównanie Polski z Europą pod względem odnoszenia się Polaków do siebie na co dzień oraz pod względem właściwego nam stosunku do pracy; a opinie o tym, że nie jesteśmy Europejczykami w odniesieniu do kwestii dbałości o czystość, sprawności gospodarowania i troski o ochronę środowiska naturalnego, są niemal powszechne.